

Fylkesmannen i Hordaland
Statens hus
Postboks 7310
5020 Bergen

Bergen, den 30. mai 2017

Vår ref: 100643

Deres ref.: 2017/4994

KLAGE PÅ VEDTAK OM REGULERINGSPLAN FOR MANGERØY INDUSTRIOMRÅDE - KJEBOGEN

Eiendom:	Gnr/bnr 45/10 m.fl
Tiltakets adresse:	Toskavegen 190
Tiltakets art:	Detaljregulering - industri
Tiltakshaver:	Granit Radøy AS/ Radøygruppen AS

1. INNLEDNING

Det vises til klage datert 2. desember 2016 fra R.R. Ulvatn AS vedørende kommunestyret i Radøy kommune sin vedtakelse av reguleringsplan for Mangerøy Industriområde – Kjebogen, planID 12602015000200 (heretter reguleringsplanen Kjebogen).

Som varslet pr telefon den 27 april d.å. oversendes herved utdypende dokumentasjon vedrørende ovennevnte klage.

Endelig planvedtak er datert 27. oktober 2016 (saksnr. 061/2016), kunngjort 2. november s.å. og påklaget 2. desember s.å. Saken er videre fulgt opp med brev datert 24. mars d.å. Klagen er ikke gitt oppsettende virkning, og det er den 15. mai d.å. gitt tillatelse til kaianlegg, utfylling i sjø og planering av industriområde for realisering av planen i kommunens saksnr. 17/813-17/6394.

Denne side ønsker med dette å komme med et supplement til den innsendte klage for å sikre at saken er belyst på en best mulig måte. Videre har denne side mottatt ytterligere informasjon i saken som ikke var kjent da klagefristen utløp.

Denne side anfører at avgjørelsesgrunnlaget for planvedtaket er feilaktig pga. manglende opplysninger og kunnskap om fremtidige inngrep i planens nærområde, det reelle omfanget av planen og tiltaket og som en følge av sakens mangelfulle konsekvensutredning.

2. GENERELT OM KONSEKVENsutREDNING OG PLANPROGRAM

Slik det fremgår av Ot.prp. nr. 24 (1994-95) side 8 er formålet med konsekvensutredninger å klargjøre virkningene av tiltak som kan ha vesentlige konsekvenser for miljø-, naturressurser og samfunn. Ordningen skal bidra til å integrere hensynet til slike virkninger i utbyggers prosjektplanlegging, å sikre en åpen planleggingsprosess med reelle muligheter for påvirkning, å styrke beslutningsgrunnlaget og å øke kunnskapen om virkningene av store utbyggingsprosjekter.

For de planer som omfattes av forskrift om konsekvensutredning, med unntak av forskriftens § 3 bokstav c, skal det utarbeides et planprogram

Selve planprogrammet skal etter forskriftens §5 blant annet gjøre rede for formålet med planen, hvilke problemstillinger som anses som viktige i forhold til miljø og samfunn samt gi en beskrivelse av relevante og realistiske alternativer og ivaretagelse av disse i planarbeidet. Planprogrammet skal redegjøre for hvilke forhold som skal utredes og belyses i konsekvensutredningen, og beskrive hvilke fremgangsmåter eller metoder som skal benyttes for å fremskaffe nødvendig og beslutningsrelevant kunnskap.

2.1 NÆRMERE OM KONSEKVENsutREDNINGER

En konsekvensutredning etter Forskrift om konsekvensutredning skal utarbeides på grunnlag av fastsatt planprogram. Den skal redegjøre for vurderte alternativer, og i nødvendig grad omfatte utredninger av relevante og realistiske alternativer. Alternativene kan knyttes til omfang, lokalisering, alternative teknologier / metoder, virkemidler og arealbruk. Vurdering av både alternativ lokalisering og alternativ arealbruk er sterke virkemiddel for å sikre en helhetlig arealbruk.

Der det er relevant skal det redegjøres for planens innhold og formål, planens og tiltakets forhold til nasjonale miljømål samt eventuelle plannivå som er relevante for den aktuelle planen. Videre skal det redegjøres for områder som er underlagt vern og særlige restriksjoner og for relevante mål fastsatt gjennom rikspolitiske retningslinjer eller bestemmelser, statlige planretningslinjer eller bestemmelser, regionale planbestemmelser, og hvordan disse er tatt hensyn til.

Krav til dokumentasjon er videre spesifisert i forskriftens vedlegg IV bokstav b). Her fremgår det at utredningen skal inneholde en beskrivelse og en vurdering av hvilke virkninger planen kan få for miljø- og samfunnsforhold, naturmangfold, friluftsliv, landskap m.v. Listen er ikke uttømmende da en utredning etter forskriften skal ta for seg enhver arealinteresse som av miljø eller samfunnsmessig betydning kan bli negativt påvirket av tiltaket.

Et vesentlig moment i vedlegg IV gjelder vurdering av sumvirkning. Forskriften viser eksplisitt til at det skal redegjøres for både samvirke mellom de aktuelle utredningstemaene og den samlede virkningen av planen. Her skal også vektlegges andre planlagte, eksisterende og / eller vedtatte planer eller tiltak i influensområdet. Det handler om å få et beslutningsrelevant avgjørelsesgrunnlag hvor kunnskap om mulige, fremtidige inngrep kan være av høy relevans, også for sumvirkninger i tiltakets influensområde. Innholdet i konsekvensutredningen skal videre kunne gjøre rede for / dokumentere aktuelle tema og problemstillinger som listet opp i vedlegg III.

Krav til utredningsnivå er ytterligere sikret gjennom lover som eksempelvis Lov om forvaltning av naturens mangfold og lov om kulturminner. Naturmangfoldloven § 8 stiller blant annet krav om dokumentasjon på arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand samt effekten av påvirkningene. Utredning av naturmiljø er slik sett et omfattende og komplisert tema som både har geografiske aspekt, biotiske aspekt (biologisk mangfold) og abiotiske aspekt (geologisk mangfold).

Et av hovedmomentene ved en konsekvensutredning er å redusere eventuelle konflikter gjennom å belyse enhver arealinteresse som av miljø eller samfunnsmessig betydning kan bli negativt påvirket av planlagt tiltak på en adekvat måte. En konsekvensanalyse av god kvalitet er transparent, kan etterprøves og gjør rede for blant annet usikkerhet i forutsetninger, data og resultater. Det må fremgå tydelig hva som er undersøkt, hva som er funnet og hvilke konsekvenser prosjektet sannsynligvis vil ha både positive og negative. Dagens system åpner for vinkling, ulik kvalitet og ulike utredningsnivå, og det er derfor sentralt at myndigheter setter tydelige krav og bruker forskriftens § 9 om tilleggsutredninger der det er behov.

2.2 BETYDNINGEN AV MANGLENDE/MANGELFULL KONSEKVENSTREDNING

Konsekvensutredninger skal sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelse og vedtak av planer. Krav om konsekvensutredning har sammenheng med forvaltningslovens §17 som fastslår at saken skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.

Konsekvensene av en manglende eller mangelfull konsekvensutredning reguleres ikke av plan og bygningsloven. Det fremgår av Rt. 2009 s. 661 Husebydommen avsnitt 71 at «*Det følger da av den alminnelige regel i forvaltningsloven § 41 at reguleringsvedtaket likevel er gyldig "når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold". I dette ligger ikke et krav om sannsynlighetsovervekt for at feilen har fått betydning. Det er tilstrekkelig med en ikke helt fjerntliggende mulighet.*»

Videre uttales det i det påfølgende avsnittet at «Der saksbehandlingsfeilen har ledet til mangelfullt eller uriktig avgjørelsesgrunnlag på et punkt av betydning for vedtaket, eller feilen på annen måte innebærer tilsidesettelse av grunnleggende fordringer til forsvarlig behandling, skal det gjennomgående nokså lite til. Sammenholdt med de interesser som skal ivaretas gjennom reglene om konsekvensutredning, og den komplekse utredningsprosessen det der legges opp til, vil veien frem til ugyldighet derfor kunne være kort når saksbehandlingsfeilen består i manglende eller mangelfull konsekvensutredning.»

Ved klare saksbehandlingsfeil skal som kjent Fylkesmannen oppheve vedtaket og sende saken tilbake til kommunen, jf. fvl. §41.

3. REGULERINGSPLAN FOR MANGERØY INDUSTRIOMRÅDE - KJEBOGEN

Reguleringsplanen Kjebogen omfattes av konsekvensutredningsforskriftens § 2, vedlegg 1 pkt. 1, som angir tiltak og planer som alltid skal konsekvensutredes. Det er følgelig utarbeidet et planprogram og en konsekvensutredning som del av planrapporten. I tillegg er det utarbeidet delrapporter for naturmangfold, støy og marin arkeologi.

Problemstillingen er om det er mangler ved konsekvensutredningen i den foreliggende sak og hvorvidt det er sannsynlighetsovervekt for at feilen har fått betydning for planvedtaket. Nedenfor følger en gjennomgang av planprogrammet, utredningsalternativene og konsekvensutredningen.

3.1 VEDTATT PLANPROGRAM

I sakens planprogram vedtatt av kommunen den 24. september 2015 fremgår det at reguleringsplanen utløser krav om konsekvensutredning etter forskrift om konsekvensutredning vedlegg 1 pkt. 1 jfr. pbl. §12-9 jfr. §4-1 og 4-2. Videre fremgår det at planprosessen er satt i gang på vegne av Radøygruppen AS for å kunne etablere virksomhet med blant annet monteringshaller og utskipingskai, og at konsekvensutredningen skal bl.a. ta for seg følgende tema;

- (1.) Grunntilhøve, sjø- og land
- (2.) Forurensing - i bygge- og sjøgrunn
- (3.) Trafikkanalyse – trafikk over havna/havnerelatert trafikk
- (4.) Kulturmiljø
- (5.) Klima, havnivåstigning, vind, bølger
- (6.) Støy - generert av aktivitet i havna
- (7.) ROS

Utredningstema suppleres i planprogrammets kapittel 1.2.4 med følgende: Biologisk mangfold, kulturlandskap og kulturminne, strandsone, sjø og vassdrag, miljøvernfaglige vurderinger, samfunnstryggleik og beredskap, kommunikasjon, veg og vegtekniske forhold / trafiksikkerhet,

klima og energi, folkehelse (støy, forurensning), viktige friluftsområde, barn og unges interesser og estetikk.

Virkning av tiltaket på landskap, for nærliggende næringer, sumvirkninger og alternativ vurdering er ikke nevnt som aktuelle utredningsteam i konsekvensutredningen.

3.2 UTREDNINGSMULIGHETENE

Når det gjelder vurdering av alternativ viser planprogrammet i pkt. 3.6 til en fremtidig plan om å utvide og å ta i bruk hele industriområdet slik det er avgrenset i kommuneplanen (se fig. 1), men at det planprogrammet som ble fremmet omfatter kun østre del.

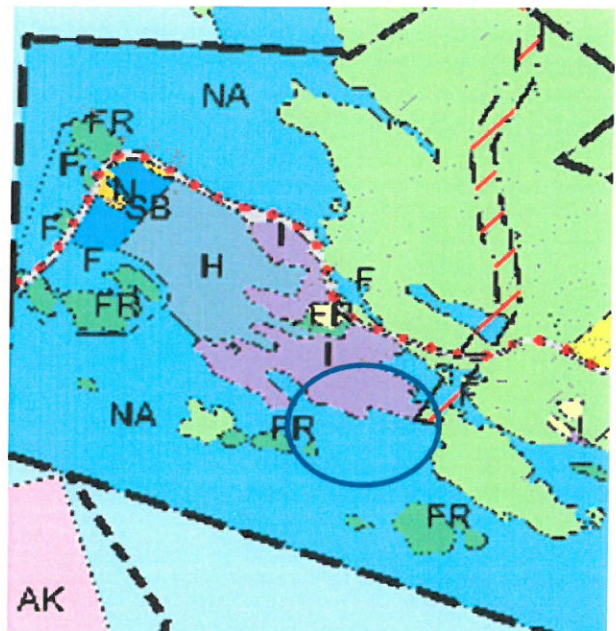
Planprogrammet introduserer tre scenario for alternativ vurdering (se fig. 2). Fokus er volum, og ikke alternativ lokalitet for eksempelvis havn, ei heller alternativ type næring / industri.

Alternativene er 0-alternativet, alternativ 1 og alternativ 2 som vist i figur 2.

0-alternativet er dagens situasjon og et referanse- eller sammenligningsalternativ for vurdering og sammenstilling av andre utbyggingsalternativ. I praksis betyr 0-alternativet at det ikke blir en utbygging i samsvar med foreliggende plan.

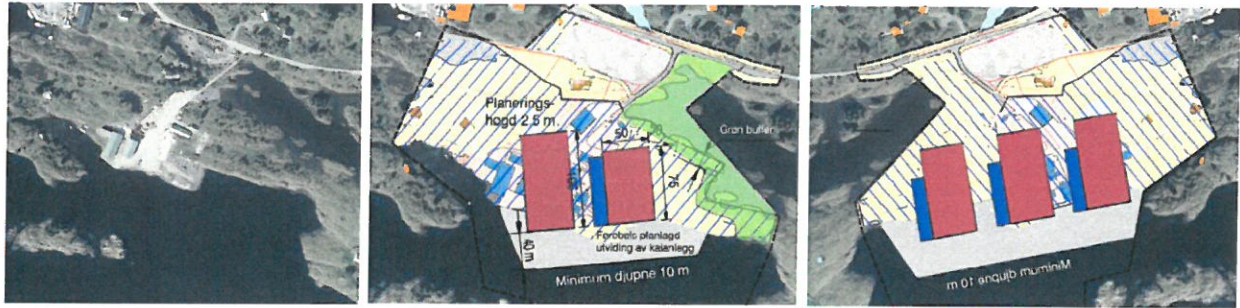
For alternativ 1 er utgangspunktet å utvikle det området som er grunnlag for vedtatt regulering av Mangerøy Industriområde.

Utbyggingen omfatter 2 monteringshaller på 50 x 75 m og 50 x 100 m samt utfylling i sjø og en grønn buffersone mot pollen i nordvest. Alternativ 2 viser til fremtidsplaner om å utvikle det resterende nærings/industriarealet mot vest og vurderer en utbygging av deler av dette området med relativt høy utnyttelse. Alternativet omfatter 3 monteringshaller på 50 x 100 m og en større utfylling i sjø og mot pollen i nordvest.

Figur 1 Utklipp fra kommuneplanen. Aktuelt planområde har blått omriss

Figur 1 0-alternativet til venstre, utredningsalternativ 1 i midten og utredningsalternativ 2 til høyre.

3.3 OPPANKRING AV OLJERIGGER

3.3.1 Innledning

Etter at planforslaget i denne sak ble vedtatt sendte Abo Plan & Arkitektur AS i februar d.å. på vegne av Lingalaks varsel om oppstart av planarbeid vedrørende endret plassering av oppdrettsanlegg ved Toska på Radøy. I den forbindelse inkom det den 16. februar d.å. merknad fra Granit Radøy AS/Radøygruppen som er forslagstiller til planen for Kjebogen og grunneier av eiendommen gnr. 45 bnr. 10.

Bilag 1: Høringsuttalelse fra Granit Radøy AS ved advokatfirmaet Hope AS av 16.02.2017

Slik det fremgår av femte avsnitt på side 1 i brevet fremheves det fra Radøygruppens side at de har «vært i kontakt med Kystverket vedrørende midlertidig oppankring av 2 rigger i området utenfor industrianlegget, Ved Grønholmane». Det fremkommer videre i brevet at Radøygruppen har konkrete planer om oppankring av oljerigger i sjøområdet som er tilliggende planområdet. Det presiseres videre i brevet på side 2 avsnitt nr. 5 at «Midlertidig oppankring av rigger utgjør imidlertid en helt nødvendig del av virksomheten og forretningsområdet til det nye industrianlegget. Dette gjelder også midlertidig opplag av rigger og skip i påvente av arbeid som skal utføres ved industrianlegget og arbeid som skal gjøres om bord uten at rigger blir tatt helt inn til kai».

På bakgrunn av hvor viktig oppankring av rigger er for driften til Radøygruppen, må det kunne legges til grunn at de i lengre tid har hatt planer om en slik bruk av den eiendommen som reguleringsplanen omfatter. Denne bruker omfatter også sjøområdene som ligger utenfor arealformålet i sjø til oppankring av oljerigger.

Denne side kontaktet så kommunen og ba om å få innsyn i dokumentene tilknyttet oppankring av rigger og skip i det tilliggende sjøområdet.

Bilag 2: Skriftlig spørsmål fra eier av 45/29 Radøy ved Landsvik den 30.03.2017

Kommunen opplyste i den forbindelse at dokumentene i sak 16/648 «Gbnr 45/10 Manger – riggopplag» var unntatt offentlighet og begjæringen om innsyn ble avslått.

3.3.2 Søknadsplikt for oppankring av rigger

Radøy kommune opplyste videre at oppankring av rigger etter deres oppfatning ikke er å anse som et søknadspliktig tiltak hverken etter pbl. §20-1 eller etter pbl. §1-6 da det må anses å være av midlertidig karakter.

Da dette tiltaket ikke er igangsett kommer ikke dette på spissen i denne sak. Denne side velger likevel å tilføye at oppankring av rigger som ledd i en pågående virksomhet åpenbart er søknadspliktig da tiltaket ikke kan anses som midlertidig.

Slik denne side ser saken tar kommunen feil når det gjelder at tiltaket ikke er i strid §1-6 første ledd annen setning. Det vises i den forbindelse til Kommunal- og moderniseringsdepartementets uttalelse om søknadsplikt for oppankring av rigger av 28. oktober 2014. Denne saken gjaldt oppankring av en lekter i sjø som en engangs foreteelse. Forutsatt at oppankring av lekteren var tilknyttet et konkret byggetiltak og ble deretter fjernet ble tiltaket å anses som et midlertidig tiltak etter SAK 10 §4-2. Som fremgår av nevnte uttalelse og plan og bygningsloven for øvrig skiller det mellom midlertidige tiltak og permanente tiltak hva angår søknadsplikt.

Det at riggene kun ankres opp for kortere perioder er ikke relevant så lenge den tilhørende virksomheten legger opp til at oppankring av rigger er gjentagende. Det er utslaget av den samlede bruken av eiendommen som må være utslagsgivende for om et tiltak er i tråd med arealformålet og søknadspliktig etter pbl. §1-6 jfr. §20-1. Hensynet bak reglene om søknadsplikt åpner ikke for å vurdere de enkelte deler av tiltaket hver for seg, de skal vurderes samlet. En slik utvidet havnevirksomhet som eieren av gnr. 45 og bnr. 10 legger opp til må videre anses for å utløse et plankrav da slike større tiltak er i strid med det arealformålet som sjøområdet er avsatt til i gjeldende kommuneplan.

3.3.3 Utredningsplikt for oppankring av rigger

Det som er relevant i den nærværende sak er at oppankring av rigger synes klart å være del av den planlagte bruk av eiendommen gbnr. 45/10. I planrapporten på s. 27 fremgår at «Areal SK er satt av til kai/riggkai for lossing av installasjoner / konstruksjoner til fartøy, vedlikehold av boreriggar etc.» (vår understrekning).

Som det fremkommer av planprogrammet kapitel 3.6 er det opplyst at planforslaget avgrenses ved at ikke hele området som er avsatt til industri i kommuneplanen tas med. Men sammenholdt

med de opplysningene om riggopplag som fremkommer i bilag 1, synes det klart at ikke det er samsvar mellom forslaget til arealbruk i planprogrammet og de faktiske planer for området.

Det fremgår av datoene på de klausulerte dokumentene i sak 16/648 som omhandler oljeriggene at denne prosessen startet opp lenge før planforslaget ble vedtatt. Det vises i denne forbindelse til konsekvensutredningsforskriftens § 13 annet ledd som fastslår at dersom det etter oppstart av planarbeidet fremkommer nye opplysninger eller skjer endringer i faktiske forhold som medfører at planer etter § 3 likevel kan få vesentlige virkninger skal det i planforslaget gis en særskilt redegjørelse for planens virkninger for det aktuelle kriteriet.

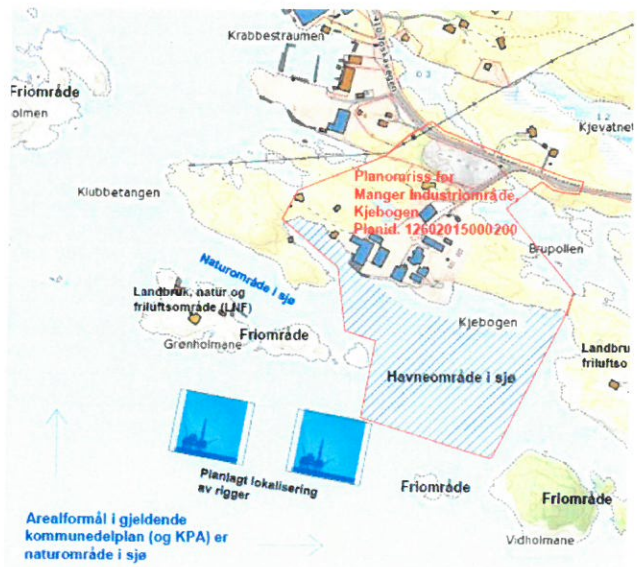
Av hensynet til medvirkning i pbl. og kravet til sakens opplysning synes det klart at det må være den reelle planlagte bruken av eiendommen som skal reguleres som skal være gjenstand for konsekvensutredning.

Riggene er tenkt plassert i sjøareal som i overordnet plan er satt av til naturområde og som inngår i utfartsområdet Manger – Skageneset. Dette friluftslivsområde er som er svært viktig og kartlagt til verdi A, og som også inngår i gyteområde for torsk. Vedlikehold av rigger med slik plassering kan ha direkte konsekvenser for miljø (støy især), naturverdi, landskapsverdi og friluftsverdi som ikke er konsekvensvurdert, og vil være mer omfattende enn den plan og de tiltak som allerede er utredet. Tiltaket med tilhørende tematikk og interessekonflikter er relevant for flere statlige etater, og skulle blant annet derfor vært hørt som del av planarbeidet med Kjevogen.

Alternativet med vedlikehold og opplagring av rigger som vist figur 3 burde vært utredet som del av planen og som et av alternativene. Dette alternativet har betydning både for sumvirkning i tillegg til hensyn til konkrete konsekvenser for særlig naturverdier, friluftsverdier og landskapsverdier. Dette er forhold som er aktuelle vurderingstema etter forskriften.

Alternativ 3 medfører videre en plassering av rigger rett sør for planområdet til Kjevogen. Dette alternativet er ikke utredet som del av planarbeidet eller i konsekvensutredningen. Riggene skal betjenes og vedlikeholdes fra landdelen av industriområdet og er således del av det planlagte tiltaket, og skulle som en

Figur 2 Manger Industriområde -Kjevogen med rødt omriss, omsøkte plassering av rigger samt overordnede arealformål. A/STAB AS

konsekvens av dette vært opplyst om og utredet som del av planen for Kjobogen.

3.4 KONSEKVENsutREDNINGEN

Planrapport og konsekvensutredning for reguleringsplanen Kjobogen er sammenfattet i et felles dokument der kapittel 4 utgjør konsekvensutredningen. I tillegg er følgende delrapporter utarbeidet: Konsekvensutredning for naturmangold, støyutredning samt en marin arkeologisk registrering.

Kapitel 4 i planrapporten tar for seg følgende temaer: Naturmangfold m/sjø og strandsone, kulturlandskap og kulturminne, samfunnstryggleik og beredskap, kommunikasjon, veg og vegtekniske tilhøve/trafikktryggleik, Klima og energi, Folkehelse (støyforurensing), viktige friluftsområde, barn og unge sine interesser, estetikk, miljøvern faglege vurderingar.

3.4.1 Forholdet til overordnet plan og verneinteresser

Deler av formålet «kai» samt 45 dekar «*hamneområde i sjø*» inngår i areal som i er avsatt til naturområde i sjø i overordnet plan. En innføring av rigger, ihht. alternativ 3, medfører større arealer der tiltaket er i strid med overordnet plan.

Det foreligger heller ikke en konkret vurdering av de formål som er i strid med overordnet plan. Det foreligger heller ingen vurdering av hva en ny havn i området medfører av konsekvenser for planområdet isolert sett eller for overordnet havnestruktur ved en fremtidig utbygging av hele industriområdet. I overordnet plan er industriområdets havn planlagt mot nordvest slik at ny lokalitet for havn mot sør blir et tillegg til eksisterende struktur.

I planrapporten sies følgende vedrørende forholdet til overordnet plan: «*Kvifor det er lagt inn Naturområde i sjø i overordna plan og ikkje Hamneareal her kan ha samanheng med at deler av Grønholmane ligg som friområde i overordna plan.*» Dette kan mistenkes for å være et såkalt vinklet argument. Vurdert i et større perspektiv finner man at overordnet plan lokaliserer en større havn mot nordvest, slik at det ikke er tenkt havn mot sør og at dette området dermed ble avsatt til naturområde i sjø og vassdrag for å støtte opp om andre verdier i området.

Det synes klart at dersom vedlikehold og oppankring av rigger skal være en del av virksomheten og aktiviteten innenfor Mangerøy Industriområde burde tiltaket også vært utredet som del av den nylig vedtatte plan. Dette argumentet forsterkes sett i lys av at faktiske arealmål i overordnet plan og med hensyn til sumvurdering og alternativ vurdering skal utgjør sentrale deler av en konsekvensutredning.

Figur 4 Kartutsnitt, kommuneplanens arealdel. Havnen tilknyttet Manger Industriområdet er i overordnet plan tenkt plassert mot nordvest, og ikke mot sør slik reguleringsplanen legger opp til.

3.4.2 Friluftsområder

Det er flere friområder i nærheten av planområdet, blant annet Vidholmane og østligste og nærmeste del av Grønholmane. Aktuelt areal er også del av utfartsområdet Manger – Skageneset, som er et kartlagt friluftslivsområde med verdi A, dvs. et svært viktig friluftsområde med utstrekning både til lands og til vanns (se fig. 6).

I planens konsekvensutredning er det utredet innsyn til tiltaksområdet fra en turløype nord for tiltaksområdet, og i liten grad fokusert på sjøarealet og bruk av dette i forbindelse med friluftsliv. Dette synes å være uheldig da sjøarealet her er særlig interessant sett i lys av at samme areal er satt av til naturområde i overordnet plan. Dette styrkes ytterligere med tanke på at riggene

planlegges vedlikeholdt og oppankret innenfor arealformålet naturområde samt også innenfor friluftslivsområdet Manger – Skageneset.

Figur 5 Kartutsnitt, kart.hfk.no. Friluftslivsområdet Manger – Skageneset, verdi A

3.4.3 Naturmangfold

I nærområdet er det registrert gyteområde for torsk. Gitt de premissene som er lagt til grunn for planarbeidet er det konkludert med at tiltaket ikke vil ha vesentlige konsekvenser. Igjen er alternativ 4 utelatt fra vurderingen slik at her mangler en komplett vurdering av hvordan slik gjentakende oppankring kan påvirke økosystemet og det et nærliggende gyteområde. Det kan være snakk om både fysisk konsekvenser pga. selve oppankringen men også mht. forurensning pga. støy, lys og utslipp til sjø. Torsk er i henhold til fiskeridirektoratet spesielt følsom for støy.

3.4.4 Landskap

Landskap er ikke utredet gjennom egen landskapsanalyse, men nevnt i temarapporten for naturmangfold kapittel 3.4 som fokuserer på å beskrive området bergarter. Planrapporten

kapitel 2.3. gir en kort beskrivelse av landskapsregion og landskapstype, mens planens nær- og fjernvirkning er vurdert under kap. 4.10 *Estetikk*. I utgangspunktet setter kommuneplanens bestemmelse § 2.19 krav til en landskapsanalyse, som grunnlag for utarbeidelse av reguleringsplaner. Vi kan ikke se at en fullstendig landskapsanalyse foreligger, men det foreligger som nevnt en fotomontasje som gir en viss grad av visuell forståelse av tiltaket.

Da planlagte vedlikehold av rigger ikke var omfattet av planarbeidet er riggene heller ikke del av fotomontasjen / estetikkvurderingen for gjeldende plan. Oppankring og vedlikeholdsarbeid av oljerigger burde klart vært omfattet i utredningene.

3.4.5 Andre næringer

Forholdet til andre næringer er i liten grad håndtert. Her tenkes særlig på forholdet til eksisterende lokalitet for akvakultur. Eksisterende oppdrettsanlegg nevnes i planrapportens kapittel 4.2, hvor det sies at der kan være en konflikt mellom oppdrettsanlegget og skipsleien inn til hamneområdet. Hvordan dette skal løses er ikke sagt noe om, ei heller hvordan man eventuelt skal løse dette for det tilfelle at oljerigger ankres opp sør for planområdet. Dette er en vesentlig problemstilling som burde vært belyst.

Både losing av rigger inn i området, støy under vedlikeholdsarbeid på riggene samt lysforurensning vil ha vesentlige konsekvenser for de tilliggende områder på land og sjø. Sjøområdene hvor oljeriggene skal ankres opp skulle vært omfattet av planområdet samt at selve dette tiltaket burde vært utredet som del av planarbeidet.

3.4.6 Folkehelse / støy og lysforurensning

Slik det fremkommer av støyrapporten synes det kun å være utredet støyforurensning for en av hyttene på gnr. 45/10.

Bilag 3: Støyrapport fra Sweco datert 28.09.2015

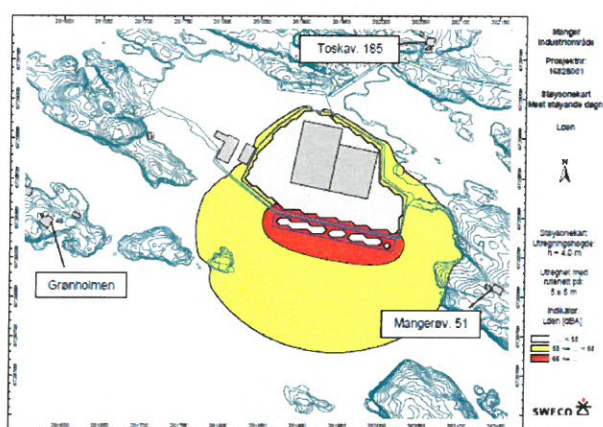
Hytten som ligger lengst nordøst og følgelig ligger nærmest tiltaksområdet er ikke tatt med i støyanalysen. Arbeidet på riggene vil skje rett sør og sørøst for Grønholmen slik at eksisterende hytter i verste fall havner innenfor rød støysone. Videre antas det at det vil være omfattende trafikk mellom havneområdet og opplagsområdet. Dette er en vesentlig konsekvens av den

planlagte arealbruken som åpenbart også skulle ha vært utredet. Dette gjelder særlig da deler av kaien samt hele hamneområdet mot sør er i strid med overordnet plan.

I konsekvensutredningen er det konkludert med at ingen boliger eller fritidsboliger blir forstyrret av støy over grenseverdiene $L_{den} = 55$ dB. Gitt nye opplysninger om vedlikehold og opplagring av rigg i ytterkant av planområdet rett utenfor Grønholmen vurderes støymålingen som mangelfull.

Figur 6

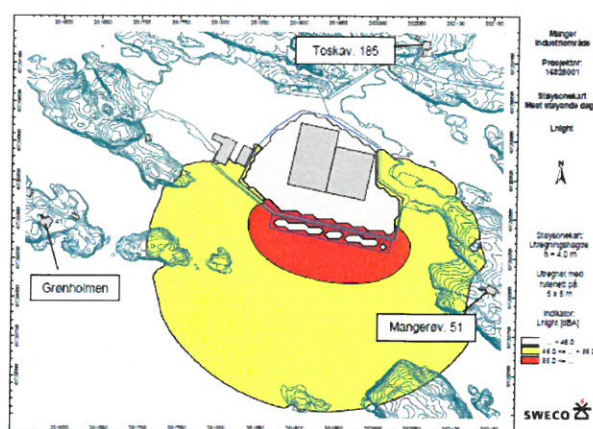
Utklipp fra støyrapport, SWECO 2015. Støysoner, mest støyende døgn, dag (med forklaring)

Figur 4 Støysonekart, mest støyende døgn, døgnmiddel

Ingen bustadar vert støytsett over grenseverdi $L_{den} = 55$ dB. Einebustad på adresse Mangerøyvegen 51 får høgste støynivå gjennom døgnet, $L_{den} = 51$ dB. Fritidsbustad på Grønholmen får støynivå $L_{den} = 48$ dB og einebustad på adresse Toskavegen 185 får støynivå $L_{den} = 46$ dB.

Utklipp fra støyrapport SWECO. Støysoner, mest støyende døgn, natt (med forklaring)

Figur 5 Støysonekart, mest støyende døgn, natt

Ingen bustadar vert støytsett over grenseverdi $L_{night} = 45$ dB. Einebustad på adresse Mangerøyvegen 51 får høgste støynivå på natt, $L_{night} = 44$ dB. Fritidsbustad på Grønholmen får støynivå $L_{night} = 41$ dB og einebustad på adresse Toskavegen 185 får støynivå $L_{night} = 37$ dB.

Et annet premiss ved støyanalysen er at landbasert virksomhet ikke vil generere støy av særlig grad da monteringen vil skje innendørs i monteringshallen, og at det følgelig er tale om lettere industri med lydeffekt under 60 dB. Videre er det forutsatt et støynivå lik 100 dB for skip ved kai, og at skip og rigger vil ligge maksimum 1 – 2 døgn per måned.

Som både Radøygruppen og kommunen synes å ha slått fast vil oppankring av oljerigger skje i flere uker av gangen mens det pågår arbeid på dem. Videre synes skipstrafikken som det legges opp til også ha en hyppighet langt utover hva støyrapporten forutsetter.

Støyanalysen tar følgelig ikke høyde for den aktivitet som faktisk er planlagt i forbindelse med opplagring og vedlikehold av rigger, og den tid slikt arbeid vil ta. Arbeidet på riggene vil i stor grad skje utendørs og over lengre tidsrom, som en konstant gjentakende virksomhet heller enn et midlertidig tiltak. Det samme gjelder båttrafikken frem og tilbake mellom riggene og landarealet. Til sammen vil disse faktorer utløse et helt annet støybilde enn det som ligger til grunn for vedtatt plan (se figur 8). Som en følge av dette er heller ikke reelle behov for avbøtende tiltak vurdert på en tilstrekkelig måte i planarbeidet.

Vedlikehold av oljerigger er tidkrevende arbeid som er tilknyttet en konstant virksomhet over en lengre periode, og som åpenbart burde vært utredet med hensyn til støy. I tillegg antas slike tiltak å medføre en risiko for forurensning i sjø. Dette kan ha ringvirkninger for nærliggende økosystem, som gyteområdet for torsk. Lysforurensning er også et aktuelt utredningstema mht. oppankring av rigger, som ikke er belyst i aktuelt planarbeid.

3.4.7 Alternativ vurdering og sumvurderinger

Konsekvensvurderingen introduserer 2 alternative konsept; 0-konseptet og alternativ 1. Alternativ 2 som ble introdusert i planprogrammet er ikke utredet. Heller ikke alternativ 3, som omfatter oppankring av oljerigger i forbindelse med planområdet (se pkt. 3.3.3).

Med tanke på at forslagsstiller faktisk planlegger en aktivitet som reelt sett er vesentlig mer omfattende enn det planforslaget legger opp til, er det ganske graverende at alternativ 2, som et minimum ikke er konsekvensutredet. Også alternativ 3 burde vært del av både utredningen og planarbeidet selv om det på et tidligere tidspunkt eventuelt bare var en skisse.

Oppankring og vedlikehold av oljerigger skulle derfor vært presentert og utredet i de nødvendige plandokumenter for å sikre et beslutningsrelevant avgjørelsesgrunnlag. Særlig i dette tilfelle hvor man har nærliggende bebyggelse, nærliggende friluftsområder, nærliggende gyteområde for torsk og nærliggende lokalitet for akvakultur samt eksisterende areal avsatt til hamneområder.

De samlede virkninger av plan og tiltak er et annet vesentlig utredningsmoment som heller ikke er utredet i foreliggende plan. Dette må vurderes opp mot andre planlagte, eksisterende og/eller vedtatte planer eller tiltak i influensområde. Med bakgrunn i dette vil det også her være av sentral betydning for overordnet mål om å sikre hensynet til miljø og samfunn at planlagt oppankring og vedlikehold av rigg inntas i planarbeidet, og vurderes opp mot blant annet nærliggende bebyggelse, nærliggende friluftsområder og -bruk, nærliggende gyteområde for torsk, nærliggende lokalitet for akvakultur samt areal til hamneområder i overordnet plan.

4. OPPSUMMERT

En konsekvensutredning skal utarbeides på bakgrunn av fastsatt planprogram (forskriften § 7). Innholdet skal kunne dokumentere relevante krav i hht. §§7 og 9, relevante tema og krav i forskriftens vedlegg III og vedlegg IV. Vurdering av sumvirkninger er en vesentlig del av forskriftens utredningskrav, og skal omfatte både eksisterende og planlagte tiltak i bred forstand, men innenfor en realistisk ramme.

I planarbeidet for Kjebogen er det utarbeidet et planprogram samt en planrapport med en konsekvensutredning, som blant annet baserer seg på en delrapport for støy og en delrapport for naturmangfold.

Konsekvensutredningen introduserer tre alternativer; 0-alternativet, alternativ 1 og alternativ 2, som i all hovedsak kun fokuserer på volum. Kun alternativ 1 er utredet. Parallelt med planarbeidet er det fra tiltakshavers side arbeidet med et konsept som gjelder oppankring og vedlikehold av rigger, som må anses å være den faktisk planlagte aktiviteten i planområdet. Dette tiltaket er planlagt lokalisert rett sør for vedtatt plan for Kjebogen, innenfor utfartsområdet Manger – Skageneset som er et friluftslivsområde med verdi A. I samme område er et gyteområde for torsk samt at arealformålet i overordnet plan er *naturområde sjø og vassdrag*. Ny plassering av havn mot sør blir i tillegg til det havnearealet som er satt av i kommuneplanen, og som er plassert mot nordvest. Da planarbeidet ikke opplyser om eller utreder aktivitet som gjelder oppankring og vedlikehold av rigger er ikke planens samlede virkning tilstrekkelig utredet.

Støyutredningen er på samme måte utarbeidet på mangelfullt grunnlag da riggaktiviteten vil skape et helt annet støybilde. Videre vil både oppankring og vedlikehold av rigger være en ny forurensningskilde inn i fjordbassenget og gyteområdet for torsk, som ikke er utredet og som det må antas at flere statlige instanser ønsker å uttale seg til eller vurdere opp mot forskriftens § 9. Det kan også synes at forholdet til eksisterende akvakultur og oppdrettsanlegg ikke er godt nok belyst.

Et planarbeid må inneholde et beslutningsrelevant avgjørelsesgrunnlag hvor kunnskap om mulige, fremtidige inngrep som kan være av høy relevans inntas sammen med planforslagets sumvirkninger for tiltakets influensområde.

Med bakgrunn i dette vil vi påpeke at konsekvensutredningen har vesentlige mangler, og at dette må medføre at planvedtaket er ugyldig jf. fvl. §41. Det vises i denne sammenheng til Holth & Winge (2014 s. 278) som skriver følgende:

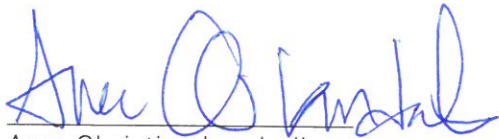
Til tross for at beslutninger om konsekvensutredninger ikke er enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand, vil allikevel ugyldighetsbestemmelsen i § 41 gjelde i vurderingen om manglende eller mangelfull konsekvensutredning skal føre til ugyldig planvedtak. Det er nemlig ikke konsekvensutredningen ugyldigheten vurderes opp mot, men selve planbeslutningen. Dersom feil ved konsekvensutredningen kan ha virket inn på denne beslutningen vil vedtaket være helt eller delvis ugyldig.

5. KONKLUSJON

Basert på det ovennevnte synes det klart at kravene til planforslaget i forbindelse med Radøy kommunes vedtakelse av reguleringsplanen 27.10.16 for Manger industriområde - Kjebogen er mangelfull og har ledet til et mangelfullt og/eller uriktig avgjørelsesgrunnlag.

Planvedtaket er følgelig ugyldig og må oppheves.

Med vennlig hilsen

Arne Christian Landsvik
Advokat M.N.A.

Kopi: Radøy kommune v/ rådmannen

Radøy kommune
Radøyvegen 1690
5936 Manger

Ansv. advokat:
Torkel Hope

Vår ref:
10140|34

Deres ref:

Bergen
16. Februar
2017

Høringsuttalelse vedrørende utvidelse og endret plassering av anlegg for oppdrett av matfisk av laks og ørret

Det vises til kunngjøring fra Radøy kommune om høring i forbindelse med innkommet søknad fra Lingalaks AS om utvidelse og endret plassering av oppdrettsanlegg ved Toska i Radøy kommune.

Hope & Co Advokatfirma AS ved undertegnede representerer Granit Radøy AS (heretter Granit Radøy) og Radøygruppen AS (heretter Radøygruppen).

Granit Radøy er eier av den tidligere «Jotuntomten» (gbnr. 45/10 m.fl.) på Mangerøy i Radøy kommune. Radøygruppen er tiltakshaver for planlagt industrianlegg på samme eiendommer.

Det vises i denne sammenheng til plansak 12602015000200, detaljregulering – Mangerøy industriområde, samt dokumentnr. 16/133363, godkjenning av detaljregulering.

Bilag 1, Planskildring – Manger Industriområde, Kjebogen av 30 august 2016

Bilag 2, Radøy kommune dokumentnr. 16/133363, vedtak om godkjenning av detaljregulering av 27. oktober 2016

Bilag 3, Plankart av 27. oktober 2016

I tillegg til godkjenning av detaljregulering har Radøygruppen også vært i kontakt med Kystverket vedrørende midlertidig oppankring av 2 rigger i området utenfor industrianlegget, ved Grønholmene. Kystverket oversendte henvendelsen til uttalelse hos Fiskeridirektoratet, Forsvarsbygg, Radøy kommune og Havnevesenet.

Bilag 4, E-post fra Kystverket, vedrørende innhenting av uttalelser

Utover generelle bemerkninger knyttet til forhold som måtte hensyntas i en konkret søknad hadde ikke Kystverket eller høringsinstansene innvendinger til planene om midlertidig oppankring av rigger. For ordens skyld understrekes at godkjenning gjøres etter endelig og konkret søknad. På tidspunktet for innlevering av denne

høringsuttalelse er slik søknad ikke er sendt, da Radøygruppen fortsatt er i forhandlinger med flere riggeiere.

Fra Radøygruppens og Granit Radøys side anføres at omsøkte endring av plassering av oppdrettsanlegget til Lingalaks vil komme i direkte konflikt med den alminnelige driften ved det nye industrianlegget, herunder også planene om midlertidig og fremtidig oppankring av rigger, samt oppankring av slike i påvente av arbeider som skal utføres om bord.

Det vises i denne sammenheng til at omsøkt lokalitetsområde for anlegget til Lingalaks ligger på sørøstspissen av Toska, om lag 580 meter fra det planlagte oppankringsområdet for rigger og om lag 940 meter fra kaien på det nye industrianlegget.

Vedlagt illustrasjonskart viser den omsøkte innplasseringen av oppdrettsanlegget samt oppankringsplass for rigger og det nye industrianlegget.

Bilag 5, Illustrasjonskart fra Arkoconsult av 12. februar 2017

Som det fremgår av illustrasjonen vil en eventuell plassering av oppdrettsanlegget som omsøkt komme i direkte konflikt med den planlagte ankringen av riggene. Ankerlinen fra oppdrettsanlegget vil i så måte krysse ankerkjettingen fra riggene.

Siden Radøygruppen fremdeles er i forhandlinger med flere riggeiere er det i og for seg knyttet usikkerhet til om de aktuelle riggene vil bli ankret opp som planlagt. Midlertidig oppankring utgjør imidlertid en helt nødvendig del av virksomheten og forretningsområdet til det nye industrianlegget. Dette gjelder også midlertidig opplag av rigger og skip i påvente av arbeid som skal utføres ved industrianlegget og arbeid som skal gjøres om bord uten at rigger blir tatt helt inn til kai.

Selve oppdrettsanlegget vil også være til hinder for de ankerhåndteringsfartøy som må til for å legge ut og ta opp ankringen. Erfaringsmessig vil det ved midlertidig oppankring av rigger, under slike forhold som det her er tale om, være behov for om lag 4 ankringspunkter fra hver rigg i retning mot det omsøkte oppdrettsanlegget. Avhengig av type rigg, bunnforholdene og dybden vil hver av ankefortøyningene kunne strekke seg 400 til 800 meter ut fra selve riggen. I vedlegg 4 er konflikten mellom oppankringene illustrert med ankerliner som går om lag 600 meter ut fra de to riggene.

Kryssende eller parallell ankring av slike anlegg vil både funksjonelt og sikkerhetsmessig være utjenlig for både oppdrettsanlegget og riggene, og vil slik vi ser det også være i strid med offentligrettslige og alminnelige sikkerhetskrav for oppankring av rigger, jf. bla DNV GL standarden DNV-OS-E301.

Ved oppstart av planarbeidet var Radøygruppen innforstått med at det ligger et område tilegnet oppdrettsanlegg på nordsiden av det nå omsøkte anlegget fra Lingalaks. Det vises i denne sammenheng til bilag 4 (område merket AK). Et anlegg innenfor dette avgrensede området ville imidlertid - slik Radøygruppen ser det - ikke komme i direkte konflikt med eksisterende planer for industrianlegget.

Den planlagte driften av industrianlegget vil også innebære vedlikehold og modifikasjoner av rigger og skip mens disse er oppankret langs den nye kaifronten, eller liggende for anker i området rett utenfor industrianlegget. I tillegg til dette vil den ordinære drift av industrianlegget også omfatte bygging av større offshore- og subseainstallasjoner. Dette vil nødvendiggjøre større skipsanløp både for leveranser

av stål og materiell, samt større flytende kraner for å løfte nybygg og konstruksjoner om bord i skip som skal frakte installasjonene til endelig bestemmelsessted. Et oppdrettsanlegg som omsøkt vil langt på vei umuliggjøre den skipstrafikk det her er tale om.

Dersom Lingalaks AS gis tillatelse som omsøkt vil det ikke være mulig å videreføre planene for industrianlegget slik dette så langt er godkjent gjennom kommunens vedtak om detaljregulering av 27. oktober 2016. Det er allerede investert betydelige summer i planlegging og forberedelse av industrianlegget, herunder bygging av kaianlegg, kartlegging av bunnforholdene i området og oppankringsarrangementer. Etter planen skal oppstart på grunnarbeider og bygging av den nye kaifronten samt sentrale installasjoner på land starte den 1. april 2017.

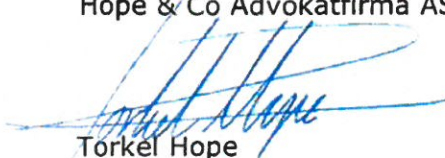
Slik Radøygruppen ser det finnes det også flere gode alternative lokaliseringer for det omsøkte oppdrettsanlegget, bla:

- Sydvest for Toskaneset og går i sydvestlig retning mot Skjelanger
- Lenger syd, mellom Manger (Seilfallet) og Bogehavn
- I Lygrefjorden, mellom Rådmansøyene og Fesøy, utenfor Vallersvågen

Med bakgrunn i ovennevnte tillater vi oss å anmode om en snarlig avklaring av den omsøkte endringen av plassering av oppdrettsanlegget til Lingalaks AS.

Det vil ikke være mulig å igangsette noen arbeider uten en slik avklaring. En eventuell utsettelse av oppstart på byggearbeidene vil etter omstendighetene få store økonomiske konsekvenser, herunder også konsekvenser for fremdrift i byggearbeidene og utførelse av planlagte oppdrag.

Med vennlig hilsen
Hope & Co Advokatfirma AS

Torkel Hope
Advokat | Partner
torkel.hope@hopelaw.no

Torkel Hope

From: Ottøy, Anne Britt <anne.britt.ottoy@kystverket.no>
Sent: onsdag 23. november 2016 15.04
To: 'postmottak@fiskeridir.no'; 'Forsvarsbygg'; Radøy kommune; 'BOH (bergen.havn@bergen.kommune.no)'
Cc: Raymond Stordal
Subject: Innhenting av uttale vedrørende søknad om midlertidig oppankring av fartøy/ rigg ved Vidholmane - Mangersøy – Radøy kommune – Hordaland fylke
Attachments: Midlertidig oppankring av fartøy - Mangerøy - Rødøy kommune - Hordaland fylke.PDF; 600043_157-SV-CL-1099-403-0001_Geocat Kjobogen Survey Rapport.PDF; Rigg m mål.PDF; Plassering av rigger i kart.PDF

Vår ref. 2016/6025

Innhenting av uttale vedrørende søknad om midlertidig oppankring av fartøy/ rigg ved Vidholmane - Mangersøy – Radøy kommune – Hordaland fylke

Søker: Radøy gruppen

Saken oversendes til uttalelse, jfr. vedlegg. Kystverket skal vurdere saken etter Lov om havner og farvann. Det er av interesse å få rede på om tiltaket kan forventes å komme i konflikt med ferdselsmessige, fiskerimessige eller forsvarsmessige interesser i området. Dersom det er andre interesser/ tiltak som kan ha relevans for saken ønsker vi også opplysninger om disse.

Vi ber om Deres merknader så snart som mulig. Dersom vi ikke har hørt noe innen 3 uker antar vi at det ikke er spesielle merknader til søknaden. Er det nødvendig med lenger behandlingstid ber vi om tilbakemelding. Vi anmoder om at svar blir sendt til post@kystverket.no med vår ref. 2016/6025.

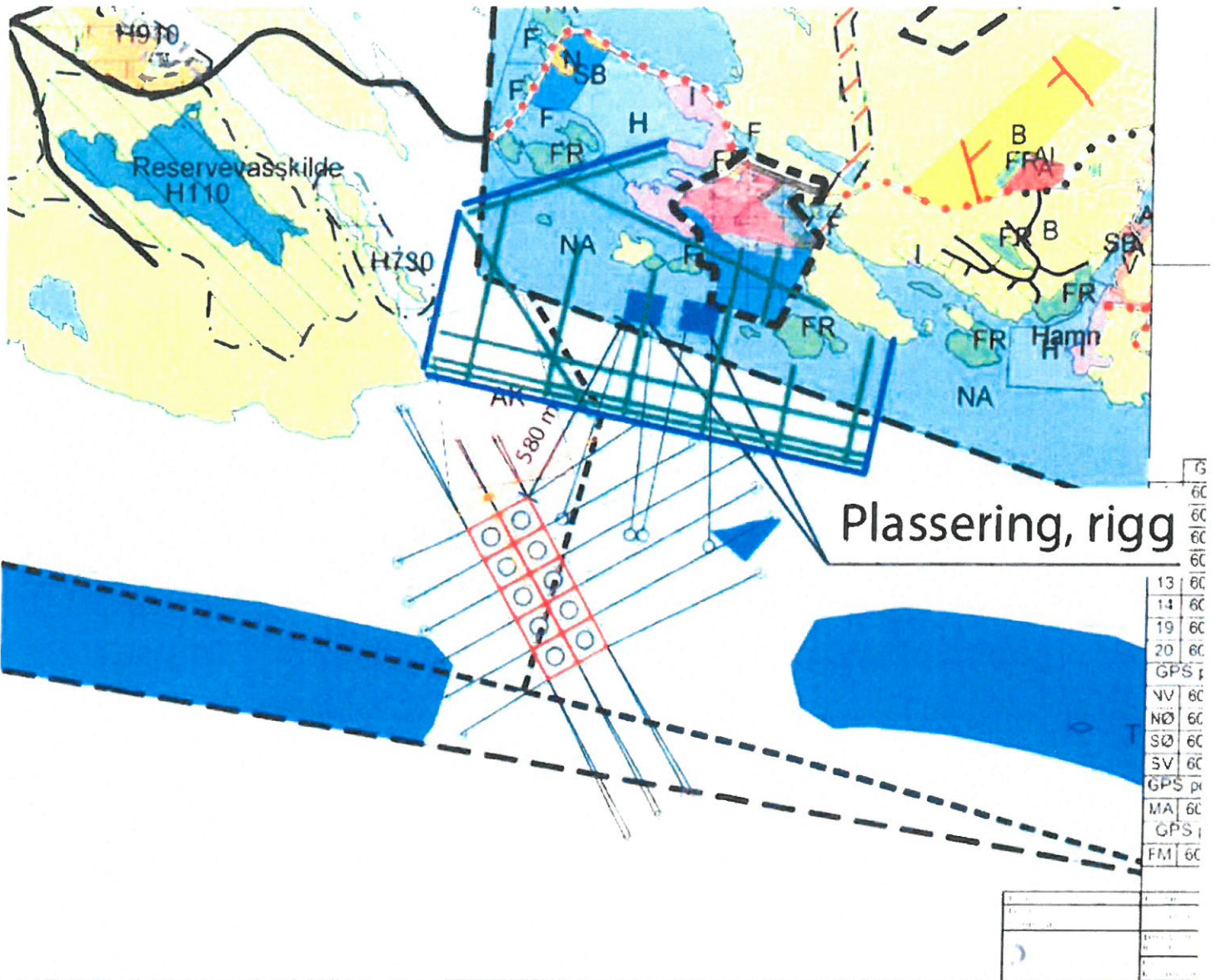
Hilsen

Anne Britt Ottøy
senioringeniør Kystforvaltning
Kystverket Vest
KYSTVERKET

Tlf: 52 73 32 24
Sentralbord: 07847
www.kystverket.no

Kystverkets visjon er å utvikle kysten og havområda til verdens sikreste og reneste

Spørsmål frå Advokat Arne Christian Landsvik - på vegne av Aase Wiederstrøm

På vegne av Aase Wiederstrøm, eier av eiendommen gnr. 45 og bnr. 29 i Radøy kommune innsendes det med dette spørsmål til møtet i kommunestyret den 30. mars 2017.

Spørsmål1. Hvorfor er sak 16/648 – gbnr 45/10 Manger – riggopplag, unntatt offentlighet?

SVAR:

Sak 16/648 er ikkje ein forvaltningssak. Saka gjeld ein førespurnad frå eit føretak om kva regelverk som gjeld for etablering av ein verksemd. Kommunen har i saka kun orientert om regelverket, og har ikkje fatta vedtak eller gjort vurderingar. Saka er unnateke offentlegheit med heimel i offentleglova § 13 som omhandlar forretningshemmelegheiter.

2. Medfører det riktighet at Radøy kommune mener det ikke er søknadspliktig etter plan og bygningsloven å oppankre oljerigger i sjøområdet som er avsatt til arealformålet «naturområde i sjø» i gjeldende Kommunedelplan for Manger?

SVAR:

Ja det medfører riktighet. Rigger som er registrert som skip i skipsregisteret er i utgangspunktet ikkje omfatta av tiltaksomgrepet i plan- og bygningsloven § 1-6 og skal ikkje handsamast som byggesak, jf. Kommunal- og moderniseringsdepartementet sin uttale til Askøy kommune av 28.09.15: *Etter departementets syn må forarbeidene (Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) s. 311), rundskrivet H-09/05 "Båt på land og hus på vann" og departementets uttalelse av 28. oktober 2014 (sak 14/5428-2) tolkes slik at den klare hovedregelen er at oppankring av skip ikke er omfattet av § 20-1. Dette må gjelde tilsvarende ved oppankring av en rigg.*

Sjå også Radøy kommune sin uttale til Kystverket i brev av 09.03.17: *Med grunnlag i Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) er det i praksis lagt til grunn at fartøy som er registrert i skipsregisteret og er oppankra for ein kortare periode ikkje vert omfatta av tiltaksomgrepet i plan- og bygningslova § 1-6.*

Når det gjeld tilhøve til plan følger det av plan- og bygningsloven § 1-6 at arealføremål i plan også vil vere bindande for bruk: *Som tiltak regnes også annen virksomhet og endring av arealbruk som vil være i strid med arealformål, planbestemmelser og hensynssoner.* Kommunal- og moderniseringsdepartementet sin uttale til Askøy kommune av 28.09.15 presisert at arealformål i plan kan vere bindande for oppankring av rigg: *Departementet presiserer at selv om et tiltak ikke er omfattet av byggesaksbestemmelsene, kan tiltaket være i strid med plan, se her pbl. § 1-6 med tilhørende forarbeider.*

Sjå tilsvarende i Radøy kommune sin uttale til Kystverket i brev av 09.03.17: *Området der riggane er tenkt plassert har arealføremål Naturvernområde i sjø etter Kommunedelplan for Manger. Arealføremåle er eit føremål kor det i særleg grad skal takast omsyn til natur og naturmangfald. Oppankring av riggar over lengre tid vil vere bruk i strid med arealføremål. Oppankring av eit fartøy for ein kort periode er ikkje eit søknadspliktig tiltak og er etter Radøy kommune sin vurdering heller ikkje bunden av arealføremål i plan.*

3. Har kommunen utredet alternativ plassering av skipsverft og oppankring av oljerigger?

SVAR:

Kommunen har ikkje handsama sak som gjeld oppankring av oljerigger eller plassering avskipsverft. Når det gjeld riggopplag har kommunen som planstyresmakt gjeve høyringsuttale til Kystverket, for Kystverket sin handaming etter hamne- og farvasslova. **4. Mener kommunen at de miljømessige konsekvensene av vertsvirksomhet med oppankring av oljerigger er tilstrekkelig utredet?** **SVAR:** Kommunen har ikkje handsama sak som gjeld oppankring av oljerigger eller plassering avskipsverft. Når det gjeld riggopplag har kommunen som planstyresmakt gjeve høyringsuttale til Kystverket, for Kystverket sin handaming etter hamne- og farvasslova.